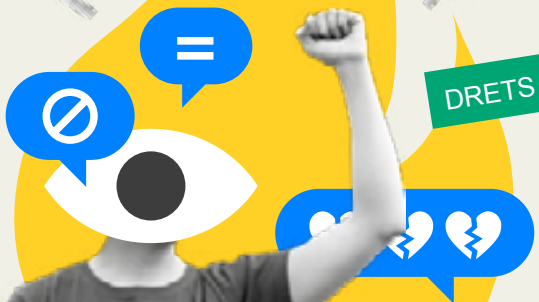

COM VIUEN LES JOVES ASSOCIADES LES DISCRIMINACIONS A BARCELONA?

RECULL DELS PRINCIPALS PUNTS
D'ANÀLISI I REPTES DETECTATS

RESPECTE

DRETS

IGUALTAT

VISIBILITAT

INTRODUCCIÓ

Aquest 2020 el **Consell de la Joventut de Barcelona** ha començat a participar de la Taula d'Entitats amb Servei d'Atenció a Víctimes de Discriminació i per tant, en la redacció de l'informe anual que realitza la Taula amb l'Oficina per la No Discriminació de Barcelona, en què es recullen les situacions de discriminació produïdes al llarg de l'any a Barcelona i les accions realitzades per fer-hi front.

Fent una breu anàlisi dels dos informes publicats els anys 2018 i 2019, les dades que ha recollit l'OND i les entitats de la Taula ens diuen que la discriminació per motius d'edat és irrisòria. Aquest resultat xoca amb la intuïció i coneixement del Consell de la Joventut de Barcelona al voltant de la discriminació.

És per això el CJB engega aquesta primera recerca exploratòria que posa el focus en les persones joves i que té els següents **tres objectius**:

1

Conèixer la percepció d'una mostra diversa de membres d'entitats juvenils de la ciutat sobre les discriminacions que es produeixen envers les persones joves.

2

Determinar, de manera no definitiva, la percepció de les persones sobre com **opera l'eix de l'edat** envers les discriminacions.

3

Identificar el coneixement que tenen les persones joves de la ciutat dels **mecanismes i recursos** que tenen disponibles per a la denúncia de discriminacions.

Satisfereix aquests objectius ens permetrà establir un full de ruta adequat per a seguir treballant per l'eradicació de la discriminació envers les persones joves a la ciutat de Barcelona.

METODOLOGIA

La metodologia d'obtenció de dades ha estat a partir de tres entrevistes col·lectives. Dues d'aquestes entrevistes col·lectives són a entitats que no treballen cap eix de discriminació en concret (entitats de lleure educatiu de base comunitària i entitats de l'àmbit de la cultura dispersa i l'oci alternatiu). En el tercer debat col·lectiu hi participen tant persones d'entitats especialitzades com persones d'entitats que no ho estan.

A més a més, també s'han dut a terme tres entrevistes individuals a entitats que no formen part del CJB però el testimoni de les quals es volia recollir a la recerca (la relació d'entitats participants es pot consultar a l'apartat corresponent al final del document).

Aquesta recerca es duu a terme només amb persones associades en entitats ja que aquest és l'abast del CJB, una plataforma d'entitats. Per tant, la primera mostra escollida per a la recerca és la de persones joves associades.

El fet d'entrevistar només a persones joves associades farà que la recerca estigui esbiaixada, ja que es considera que el col·lectiu de joves associades té més tendència a participar en les qüestions i processos polítics (Observatori Català de la Joventut, 2005) i, per tant, les persones entrevistades estaran més sensibilitzades amb els diferents eixos de discriminació i en les maneres d'afrontar-la. En aquest sentit, podem pressuposar que el grau de coneixement de la matèria de les persones entrevistades serà més elevat que el de la mitjana de les joves, que inclouen totes aquelles no associades.

Els debats i les entrevistes han seguit les preguntes guia que trobareu a continuació, classificades segons els objectius de la recerca així com en l'ordre en què eren preguntades.

PREGUNTES GUIA PER AL DEBAT

La percepció sobre la discriminació envers les persones joves

Creieu que a Barcelona les joves pateixen discriminació?

Els coneixements dels mecanismes i recursos disponibles per a la denúncia de discriminacions

Si patiu o coneixeu una discriminació, a quin servei us adreceu? Quins recursos teniu disponibles a la ciutat en aquest sentit?

Coneixeu l'OND? Sabeu què fa?

La percepció sobre com opera l'eix d'edat envers les discriminacions

A l'OND van recollir 411 denúncies de discriminació l'any 2019. Per edat només n'hi havia dos. Us sembla que s'ajusta a la realitat això?

Com afecta el fet de ser jove a rebre discriminacions? Es reben discriminacions 'només' pel fet de ser joves?

La percepció sobre la discriminació envers les persones joves

Recollida de necessitats, reptes, propostes i/o demandes en relació a la defensa dels DDHH (informació recollida de manera transversal al llarg de les entrevistes a partir de preguntes i aprofundiment en temes tractats).

A continuació doncs, trobareu els principals resultats de l'informe i una anàlisi a tall de resum dels reptes que se'n deriven en la lluita contra la discriminació.

RESULTATS

LA PERCEPCIÓ DE LES JOVES AL VOLTANT DE LES DISCRIMINACIONS I LA INFLUÈNCIA DE L'EIX D'EDAT

Entre les entitats entrevistades hi ha consens en què a Barcelona les persones joves reben discriminacions i s'assenyalen dues causes de la discriminació que funcionen de manera complementària.

D'una banda es fa èmfasi en la discriminació com a quelcom relacionat amb el fet de ser jove i amb l'imperi del poder adult a la societat i de l'altra, hi ha la convicció generalitzada que la criminalització pel fet de ser joves està condicionada per altres eixos de discriminació, seguint les teories de la interseccionalitat.

UNA SOCIETAT ADULTOCÈNTRICA

Com s'ha introduït, en la percepció de les entitats entrevistades hi ha consens en què a Barcelona les persones joves reben discriminacions.

En les entrevistes individuals i en els debats col·lectius es fa una anàlisi comuna i es defineix el sistema com una estructura social amb un poder adult imperant i una cultura adultocèntrica en que:

"El que diu la gent gran és el que és correcte i la gent jove ha de callar i escoltar quan siguis gran ja podràs protestar".
(Entrevista Individual 1)

"No se't té en compte perquè amb l'edat que tens no saps prou com funciona el món".
(Debat Col·lectiu 1)

"En reunions en què no se'ns coneix se'ns identifica com als nens macos i es palpa el menyspreu per raó d'edat de manera constant".
(Debat Col·lectiu 1)

Les joves entrevistades han detectat diferents manifestacions de l'adultcentrisme a la societat i fan les consideracions següents en relació amb:

Les **estructures de poder** existents a la societat no compten amb persones joves. Ho veiem en les institucions formals, però tampoc hi ha joves en càrrecs de responsabilitats en l'àmbit laboral ni en figures de referència i que portin associada 'responsabilitat i competència'. Això és un element més que determina les actituds envers les persones joves.

A la **participació política i cultural**: les persones joves es veuen discriminades pel fet de participar tant políticament com en associacions culturals intergeneracionals sota la retòrica de "són coses de nens, no cal fer-hi cas, ja maduraran". S'assenyala a més, que tot i que l'administració presumeix d'incloure a les persones joves en processos d'elaboració de polítiques públiques, s'infantilitzen les propostes i no es fa palesa una actitud de treball conjunt, com si la participació de les joves fos per "posar-se la medalla".

Dret de ciutat i ús de l'espai públic: L'espai públic i el seu ús no està pensat per a les persones joves. Es pot posar com a exemple l'estigmatització de les joves i el botellón així com les mesures restrictives envers l'educació en el lleure. S'afegeix també la falta d'equipaments juvenils als districtes.

En l'**àmbit de l'ocupació**, les ofertes i la recerca de feina està pensada des d'una òptica adulta que beu d'una cultura anterior amb feines estables de llarga durada i més facilitat d'obtenir una oportunitat laboral.

Dret a l'habitatge: La crisi de l'habitatge afecta gran part de la població de la ciutat, també a les persones joves. Aquestes veuen com se'ls demana condicions concretes amb més duresa que a la resta de població per accedir-hi.

Aquests ítems anteriors són aquells que han sortit de manera espontània a les joves que han participat dels debats, però caldria fer una recerca extensa i profunda per fer un llistat acurat que reculli les situacions de discriminació exclusivament per edat amb les que es troben les persones joves.

LA DISCRIMINACIÓ DES D'UN PUNT DE VISTA INTERSECCIONAL

Ja en la introducció d'aquest punt s'ha fet referència a la convicció que la discriminació pel fet de ser joves ve condicionada per altres eixos de discriminació. S'afirma que l'edat opera com a element catalitzador de la violència i fa a les persones joves subjectes més vulnerables. En totes les entrevistes realitzades s'entén la desigualtat social i la discriminació des d'un punt de vista interseccional, malgrat que no en tots els casos s'ha mencionat el terme.

“Cal entendre què és la interseccionalitat i entendre a nivell conceptual que no és una suma d'opressions sinó que quan s'entrecreuen els eixos es configuren d'una manera concreta. En un sistema on impera el poder adult es genera un eix de discriminació cap a les persones joves, però evidentment la discriminació i les violències no són iguals per a totes les persones joves, ja que hi juguen un paper els altres eixos”
(Entrevista 3).

“Ens discriminen per ser joves, però per mi hi ha altres col·lectius, temes racials i tal, que estan molt més discriminats, no veig legítim dir que a mi em discriminen quan a altres els discriminen molt més... depèn d'on posis la balança”
(Debat col·lectiu 3)

Tot el grup de debat va estar d'acord amb aquesta afirmació i ens sembla rellevant posar-la de manifest, ja que mostra la ferida interseccional. En comparar eixos d'opressió, en aquest parla de la categoria 'raça', les participants d'aquest grup desproblematitzen la pròpia opressió.

Els altres eixos de discriminació més mencionats són l'origen, com hem vist ara, el gènere i la classe:

Pel que fa al gènere:

“La discriminació que més pateixo és la de gènere i sí que considero que en aquest cas l'edat influeix molt: quan ets dona se t'infantilitza molt, però el fet de ser jove influeix molt en aquesta discriminació concreta. En espais de participació on hi ha persones grans se m'ha fet referència com a 'la nena que ha vingut’”.
(Debat col·lectiu 1)

Pel que fa a la classe:

“Un jove de classe treballadora no només és jove sinó que també és de classe treballadora, i això multiplica la discriminació. Es veu en habitatge on es demana condicions concretes i en ocupació, amb els ingressos en negre.”
(Debat col·lectiu 1)

També ha estat mencionat com a eix de discriminació al llarg de les entrevistes l'orientació afectivo-sexual.

En dues ocasions s'ha fet esment a l'existència d'un estereotip de jove que no respon a la realitat i que està situat en tots els eixos de privilegi, exceptuant l'edat. El fet que la realitat sigui molt més diversa, fa que es produeixin situacions de discriminació envers les joves que surten d'aquest cànon, en el qual només encaixa amb una minoria de les persones joves.

Per últim, s'ha assenyalat que hi ha persones que des de jove pateixen discriminacions, però no tenen les eines per a poder situar-les, donar-hi un nom i a partir d'anomenar-les, donar-hi resposta denunciant-les.

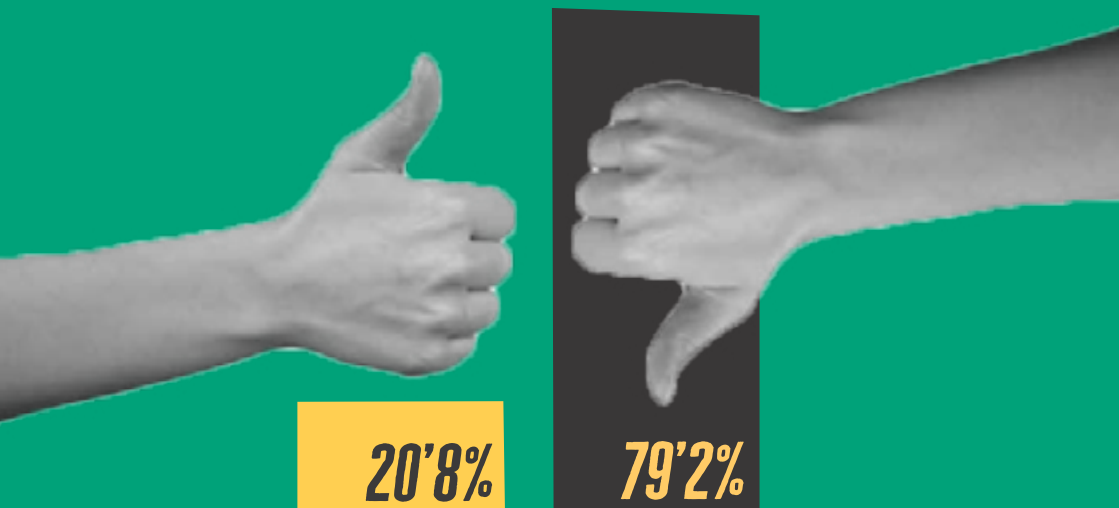

CONeixEMENT DE RECURSOS I EINES PER A LLUITAR CONTRA LA DISCRIMINACIÓ

Pel que fa al coneixement que tenen les persones joves de la ciutat dels mecanismes i recursos que tenen disponibles per a la denúncia de discriminacions, els resultats ens semblen molt interessants i ens indiquen una línia clara de treball, que recollirem més endavant.

És per això que malgrat que la part principal de l'informe s'ha nodrit de les dades qualitatives extretes de les entrevistes individuals i col·lectives, s'ha volgut també recollir amb exactitud quantitativa el coneixement de l'Oficina per la No Discriminació per part de les joves entrevistades.

Només un 20'8% de les persones entrevistades coneixen l'OND. Tenint en compte el biaix de la mostra anteriorment mencionat i que algunes de les entitats presents a les entrevistes treballen eixos de discriminació concrets, és probable que les dades de coneixement de l'OND en entorns no associatius siguin menors.

Elaboració pròpia amb dades extretes de les entrevistes col·lectives i individuals.

Les entrevistes realitzades ens donen algunes pistes per entendre perquè de les 411 denúncies de discriminació que rep l'OND l'any 2019, només 2 (un 0,48%) són per motius d'edat.

S'assenyala d'una banda que el fet que hi hagi poques denúncies és derivat de l'enorme desconeixement de l'OND que hi ha entre la gent jove i, entre la gent que la coneix, no se sap que aquesta pugui resoldre temes de discriminació per raó d'edat. S'apunta que cal pensar com arriba aquest organisme a les persones joves i si els mecanismes per denunciar una discriminació d'aquest tipus s'hi adapten.

També es suggereix que hi ha una manca de confiança i de credibilitat en la institució i que moltes de les agressions i discriminacions patides per persones joves no es denuncien a nivell institucional precisament per aquesta manca de confiança.

Finalment, es fa esment a la manca d'eines que pot tenir la gent jove a l'hora d'analitzar les pròpies discriminacions i, per tant també de denunciar-les.

Això coincideix amb l'anàlisi i recerca que feia la pròpia OND sobre les causes de la infra-denúncia a l'informe del 2019, en què entre d'altres, assenyalaven les tres causes següents:

La discriminació com a vivència quotidiana i normalitzada i la freqüència d'aquesta.

Manca de confiança en un sistema poc efectiu davant les denúncies de discriminació.

Els procediments de denúncia no són prou accessibles. És freqüent que moltes de les víctimes de discriminació desconeguin on, com i quan denunciar.

RECURSOS

A part de l'OND, al llarg de les entrevistes s'han anomenat altres agents així com s'han expressat sensacions al voltant dels recursos disponibles a la ciutat per a les denúncies de situacions discriminatòries. Hi ha la sensació generalitzada que hi ha recursos per altres eixos d'intersecció com el gènere o l'origen, però ningú coneix cap espai de denúncia o entitat que treballi l'àmbit d'edat.

Davant la pregunta "Si patiu una discriminació, a quin servei us adreceu?" s'han mencionat els serveis que es mostren al núvol de paraules següents, on s'inclou les respostes en què no es coneixia cap servei.

POLICIA DGAIA
OND ENTITAT PROPERA
DESCONEC CAP RECURS CJAS
PIJ ESPAI DE MILITÀNCIA
TARDA JOVE DE GINECOLOGIA
SOS RACISME XARXA ANTIRUMORS

Com es pot veure al núvol, més enllà de l'OND, que s'ha tractat més amunt, s'assenyalen com a espais vàlids per a la denúncia de manera prioritària els espais de militància política i entitats properes. Val la pena destacar també que el núvol fa èmfasi també en el desconeixement de recursos de denúncia de discriminació. Al llarg de la recerca també s'han mencionat la policia, el CJAS, els PIJ, les tardes joves de ginecologia del CAP, la Xarxa Antirumors, SOS Racisme i la DGAIA.

REPTES

De les reflexions sorgides en els debats i les entrevistes i l'anàlisi de les dades extraiem els principals reptes a abordar per a seguir treballant per a l'erradicació de les discriminacions a la ciutat de Barcelona.

1 Conèixer de manera més detallada la percepció de les joves al voltant de la discriminació a la ciutat i la manera en què l'edat hi influeix.

Es fa necessària l'elaboració d'un estudi extens i en profunditat, amb una mostra àmplia entre les persones no associades, que pugui radiografiar correctament la percepció de les persones joves, corregint el biaix de la present recerca.

Per a obtenir dades de qualitat sense aquest biaix, seria idoni que en un futur l'Enquesta de Joventut de l'Ajuntament de Barcelona pogués incloure en el seu qüestionari preguntes relacionades amb les discriminacions a la ciutat.

2 Donar a conèixer l'existència de l'Oficina per la No Discriminació entre la gent jove.

L'informe assenyala que les persones joves desconeixen en la seva majoria l'OND, fins i tot algunes de les membres d'entitats especialitzades en un eix de discriminació. A més a més, tenint en compte el biaix de la present recerca generat pel fet d'entrevistar a persones associades, es pot pressuposar que les dades de coneixement de l'OND en persones no associades són inferiors.

Per a ser un instrument útil de garantia dels drets humans a escala local, cal donar a conèixer l'existència de l'OND a les entitats juvenils així com a la resta de gent jove, i presentar-la com un agent vàlid i proper per a denunciar situacions de discriminació. S'haurà de repensar com arriba aquest organisme a les persones joves.

3 Trencar amb la desconfiança envers les institucions.

La desconfiança envers les institucions ja està assenyalat per la mateixa OND com a motiu de la infradenúncia. Cal, però, treballar per a revertir aquesta dinàmica i que l'OND s'estableixi com un agent proper a les persones i eficaç davant la discriminació. Es poden repensar els mecanismes per a denunciar una discriminació per a adequar-los a la gent jove si hi ha mancances en aquest sentit.

4 Dotar d'eines a les persones joves per a la identificació de les discriminacions rebudes.

Al llarg de la recerca s'ha fet manifesta l'existència d'una ferida interseccional entre la gent jove que acaba sent una 'assimilació' de la pròpia discriminació. Com que hi ha discriminacions que són més greus, no s'actua i no es denuncia i no se sent com a legítima una lluita contra aquesta.

Cal doncs, treballar aquesta ferida i dotar a les persones joves d'informació per tal que reconeguin les opressions rebudes pel fet de ser joves i els donin importància, així com dotar-les d'eines perquè puguin actuar i denunciar-les.

PARTICIPEN:

- Acció Escolta de Catalunya (AEC)
- ALC Stronghold
- Associació EINA
- Associació d'Estudiants Progressistes (AEP)
- Associació Joves Estudiants de Catalunya (AJEC)
- Associació Sinvergüenza
- Catàrsia
- Centre Marista d'Escoltes
- Confluència Jove
- Crida LGBTI
- El Dado Dorado
- Esplais Catalans (Esplac)
- Federació Catalana de l'Esplai
- Federació de Centres Juvenils Don Bosco de Catalunya
- Joventut Nacionalista de Catalunya (JNC)
- Joves Gitanos de Gràcia
- Joves Socialistes de Catalunya (JSC).
- LudoUB
- Minyons Escoltes i Guies de Catalunya (MEGC)
- Moviment de Centres d'Esplais Cristians Catalans (MCECC)
- Sàhara Dempeus

BIBLIOGRAFIA

- Institut de Drets Humans de Catalunya i Centre de Recursos en Drets Humans, (2019). La discriminació a Barcelona 2018.
- Observatori Català de la Joventut, (2005). Informe sobre la joventut al 2005. Generalitat de Catalunya.
- Oficina per la No Discriminació. (2020). Informe de l'Observatori de les Discriminacions a Barcelona 2019.
- Rodó de Zárate, M. (2020). Transicions feministes a les entitats i col·lectius juvenils. XVI Fòrum contra les violències de gènere. Organitzat per la Plataforma Unitària Contra les Violències de Gènere i el CJB.